

عنوان مقاله:

بررسی و تحلیل سطوح معنایی اصطلاح «التباس» و نسبت آن با تثلیث «عشق، زیبایی و تجلی» در نگرش عرفانی شیخ روزبهان

محل انتشار:

مجله ادیان و عرفان، دوره 56، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

فاطمه طویایی - دانش آموزخته دکترا، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

محمد یوسف نیری - استاد، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

خلاصه مقاله:

شیخ روزبهان یکی از مشایخ تاثیرگذار در تحول جریان تصوف است که به سبب پیچیدگی های نظام اندیشگانی و زبانی اش کمتر شناخته شده است. یکی از این پیچیدگی ها که در مرکز نگرش عرفانی وی قرار دارد و با تثلیث بنیادین ساختار فکری او یعنی: «عشق، زیبایی و تجلی» و نیز مراحل سه گانه سلوک روزبهانی پیوندی ناگسستنی برقرار می کند، اصطلاح «التباس» و لایه های مختلف معنایی آن است. به رغم پیچیدگی مفهوم «التباس» و اهمیت آن در زمینه ادراک جهان بینی عرفانی روزبهان، تاکنون تحقیقی که تمام جوانب این اصطلاح را روشن گرداند، انجام نشده است. در این پژوهش با تفحص و غور در آراء شیخ، روشن می شود که اصطلاح التباس در نگرش شیخ، دو معنای کلی دارد؛ نخست، التباس در معنای ساده پوشش و لباسی از جنس طاعت، نور و زیبایی است و دوم، در معنای حجاب یا واسطه ای است که ظرف تجلی است و تجلی از مسیر همان حجاب رخ می دهد. «التباس» در معنای دوم خود، کارکردی بسیار اساسی در تمام منازل سلوک شیخ دارد. اگر سلوک مبتنی بر منظومه فکری روزبهان را دارای سه منزلگاه اصلی (عشق انسانی، عشق الهی، معرفت و توحید) فرض کنیم، التباس، با سه لایه معنایی گوناگون، یعنی تجلی التباسی از نوع اول، تجلی التباسی از نوع دوم و تجلی التباسی از نوع سوم، در تمام مراحل حضور فعال دارد.

کلمات کلیدی:

التباس، تجلی، روزبهان بقلی شیرازی، زیبایی، عشق

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1888911>

